

Commissie van Toezicht P.I. Krimpen aan den IJssel

Jaarverslag 2020

Geachte lezer,

Dit jaarverslag geeft een beeld van de wijze waarop de Commissie van Toezicht (*hierna: de Commissie*) van de penitentiaire inrichting Krimpen aan den IJssel haar taken, zoals beschreven in artikel 7 van de Penitentiaire Beginselenwet, in 2020 heeft uitgevoerd.

Het behoeft geen verbazing dat onderhavige bespiegeling op het afgelopen jaar voornamelijk beheerst wordt door de gevolgen die de coronapandemie heeft gehad op het gevangeniswezen. Waar normaal gesproken maatschappelijke ontwikkelingen langzaam op een zeker moment ook binnen de muren van de inrichting doorsijpelen – bijvoorbeeld digitalisering in de samenleving en de langlopende discussie over verstrekking van devices (IPad) aan gedetineerden – beïnvloedde deze coronapandemie het gevangeniswezen razendsnel.

Met het afkondigen van de zogeheten *lockdown* in maart ging ook de inrichting op slot. In de eerste plaats trof dat de gedetineerden, die van de ene op de andere dag zich geconfronteerd wisten met (noodzakelijke) verregaande beperkingen van hun bewegingsvrijheid en programma. In de tweede plaats is de situatie voor personeelsleden, PIW-ers in het bijzonder, ingrijpend geweest omdat zij door hun fysieke aanwezigheid in de inrichting extra risico op besmetting meenamen – en zelf liepen. Zij moesten onder onzekere omstandigheden hun werk doen.

Tot slot heeft de pandemie invloed gehad op de werkzaamheden van de Commissie omdat zij zichzelf beperkingen heeft opgelegd met betrekking tot het fysiek bezoeken van de inrichting; dit om het besmettingsgevaar te minimaliseren. Wat daarbij opvalt is dat er landelijk gezien verschillen zijn in de manier waarop toezicht in het gevangeniswezen is uitgeoefend. Dat betreft de vergaderingen, de bezoeken aan gedetineerden alsook de beklagzittingen. Vanzelfsprekend zijn er handreikingen gedaan door de Klankbordgroep aan alle CvT's; echter geven lokale verschillen, voorkeuren en/of (on)mogelijkheden vaak toch de doorslag. Zo beschikken sommige inrichtingen over grote vergaderzalen om klaarblijkelijk toch met een groter gezelschap bijeen te komen. Die luxe is de Commissie in Krimpen niet gegeven: noodgedwongen heeft zij de maandelijkse vergaderingen met de directie vanaf maart digitaal vorm moeten geven. Daarbij is door de leden gebruik gemaakt van privé devices; helaas werd hiervoor landelijk geen ondersteuning (aan)geboden. Dit staat uiteraard los van de al bestaande digitale samenwerkruimte waarin bestanden kunnen worden gedeeld.

Toezicht is mensenwerk. Het elkaar ontmoeten, in de ogen kunnen kijken, doorvragen, interrumpen, verbazen en in het algemeen participeren werkt fysiek een stuk beter dan in een digitale bijeenkomst. Dat is ook de ervaring van deze Commissie. Dit werd nog extra duidelijk nu, in 2020, de samenstelling van de directie van de P.I. Krimpen nagenoeg in zijn geheel wijzigde. Juist dan is het prettig om elkaar fysiek te kunnen ontmoeten. Desalniettemin heeft de Commissie in de maandelijkse vergaderingen met de directie goed van gedachten kunnen wisselen over wat er in de inrichting speelt.

De Commissie was en is ervan overtuigd dat het belangrijk is *juist* in coronatijd de gedetineerden in persoon te blijven ontmoeten. Het in persoon luisteren naar, en bespreken en oplossen van klachten is noodzakelijk omdat in dit intermenselijk contact gedetineerden ervan verzekerd kunnen worden dat hun rechten gerespecteerd worden. Juist wanneer zij daarover twijfels hebben is het des te

belangrijker hierover in gesprek te gaan. Daarom is al vrij snel na de eerste *lockdown* periode gekozen voor een wekelijks bezoekmoment in een vaste bezoekerskamer, *coronaproof* en buiten de afdelingen van de inrichting. Deze werkwijze zal later in dit verslag nog nader worden toegelicht. De Commissie is de directie erkentelijk voor het meedenken en faciliteren van dit essentiële aspect van het toezichtwerk. Het blijft evenwel een onwenselijke situatie dat leden van de Commissie met deze beperkte bezoeken niet de afdelingen opgaan. Zien wat daar gebeurt, spreken met personeel en gedetineerden aantreffen in hun eigen leefomgeving draagt bij aan een succesvolle bemiddeling. Het is voor de Commissie zelf lastig in te schatten maar niet ondenkbaar dat dit ertoe heeft bijgedragen dat het aantal succesvolle bemiddelingen is afgenomen in het afgelopen jaar. Wat zeker een behoorlijk invloed hierop heeft gehad is het feit dat in de periode tot medio mei door de afgekondigde lockdown. In het geheel geen bemiddelingen hebben plaatsgevonden. Een andere factor die kan hebben bijgedragen aan deze afname is de mogelijkheid dat gedetineerden al in een eerder stadium hun klacht bespreken met afdelingsmedewerkers of de juridisch medewerker, en met hen tot een oplossing komen. Dat is waar de Commissie bij de directie de afgelopen jaren veelvuldig aandacht voor heeft gevraagd en het zou vanzelfsprekend positief zijn als dat nu zijn vruchten begint af te werpen.

Het was al met al een bewogen jaar waarbij het einde van de coronapandemie helaas nog niet in zicht is ten tijde van het schrijven van dit jaarverslag. De Commissie zal ook in het nieuwe jaar zich onverminderd inzetten om de kwaliteit van toezicht binnen de P.I. Krimpen aan den IJssel te waarborgen.

P.J. Dees

1. De penitentiaire inrichting

Naam en bestemmingsaanwijzing inrichting: penitentiaire inrichting Krimpen aan den IJssel, deels Gevangenis en deels Huis van Bewaring.

De Commissie van Toezicht

De Commissie van Toezicht bestaat uit de volgende personen:

- Voorzitter (tot 1 maart 2020): dhr. B.N.M. van der Poel, lid sinds 2010
- Voorzitter (sinds 1 maart 2020): dhr. mr. P.J. Dees, lid sinds 1 mei 2015
- Plaatsvervangend voorzitter: dhr. F. Dekkers, lid sinds 1 april 2011

Leden:

- Mw. O.E.M. Leinarts, lid sinds 2008
- Dhr. A. Lingmont, lid sinds 2009
- Mw. J.A. Smits, lid sinds 2010
- Mw. L.A. Pit, lid sinds 1 april 2011
- Dhr. E.H. Doedens, lid sinds 1 juni 2012
- Dhr. A. el Amiri, lid sinds 1 mei 2015
- Mw. O.E. Anthoni, lid sinds 1 mei 2015
- Dhr. W. Bos, lid sinds 1 maart 2017
- Mw. A. van den Bosch, lid sinds 1 maart 2017
- Mw. J. van Dort, lid sinds 1 januari 2018

Mw. E.J. van Beuzekom is als ambtelijk secretaris aan de Commissie verbonden.

Per 1 november 2020 is afscheid genomen van mw. Van den Bosch.

2. Cijfers

De beklagcommissie had ingeroosterd staan om 43 beklagzittingen te houden in 2020. Vanwege COVID-19 konden helaas 14 beklagzittingen niet doorgaan.

De feitelijke bezetting van de penitentiaire inrichting in 2020 was gemiddeld 408 detentieplaatsen. De formele capaciteit was 453 detentieplaatsen. De gemiddelde leegstand was 45 plaatsen in 2020.

Binnen de penitentiaire inrichting zijn 45 plaatsen bestemd als EZV (extra zorg voorziening).

3. De toezichthoudende taak verdeeld naar portefeuille

Naast het algemeen toezichtwerk heeft de Commissie portefeuilles ingesteld zodat leden van de Commissie al naar gelang hun interesse en/of specifieke deskundigheid deze kunnen invullen voor nader onderzoek binnen de inrichting.

De Commissie kent de volgende portefeuilles:

- A. rechtspositie en rechtsbescherming,
- B. materiële en sociale omstandigheden,
- C. behandeling en verpleging, regime en programma,
- D. consequenties van beleid en organisatie (instelling specifiek beleid) voor de behandeling en bejegening van personen en evalueren Commissie van Toezicht.

Door de coronapandemie zijn de portefeuillehouders vanwege de beperkingen met betrekking tot bezoek aan de afdelingen niet toegekomen aan rapportages of casusbesprekingen in de vergaderingen. Afsproken is dat als er specifieke zaken nader onderzoek behoeven en/of externe verzoeken binnenkomen, per keer wordt bekeken wie dit oppakt. Zo is er afgelopen jaar door de voorzitter van de Commissie bijvoorbeeld contact geweest met de Nationale Ombudsman over de consequenties van een wijziging van de penitentiaire beginselenwet door het nieuwe artikel 59a (bemiddeling van een grief). Dit betreft kortgezegd een ongenoegen (grief) van de gedetineerde over de wijze van bejegening door het personeel. Een dergelijke grief komt, naast de bemiddeling van klachten, voortaan ook ter bemiddeling bij de Commissie. Ten aanzien van deze nieuwe modaliteit heeft de Commissie - geïnitieerd door portefeuille A - voor het nieuwe jaar een werkwijze opgesteld voor de behandeling en bemiddeling van deze grieven. Hierover zal zij vanzelfsprekend berichten in een volgend jaarverslag.

4. De bemiddeling

Bij de Commissie van Toezicht kunnen gedetineerden door een sprekersbriefje terecht voor een gesprek over de onder hen levende wensen en gevoelens. Middels een klachtformulier kunnen gedetineerden een formele klacht indienen. De klachten worden vanuit de penitentiaire inrichting verstuurd naar het secretariaat van de Commissie en vervolgens worden deze per week ter bemiddeling doorgestuurd naar de betreffende weekcommissarissen. Hierbij wordt uitgegaan van een maximum van acht tot tien klachtformulieren per weekcommissaris. Per toerbeurt hebben één of twee van de leden van de Commissie een week dienst.

Door in gesprek te gaan met de gedetineerde en de betrokkenen biedt de bemiddeling door de betreffende weekcommissaris de mogelijkheid om de klacht verder uit te diepen en een voor beide partijen aanvaardbare oplossing te vinden. In het gesprek kan het ook duidelijk worden dat bemiddeling niet mogelijk is en behandeling van de klacht door de beklagrechtter nodig is. Toen in maart 2020 Nederland op slot ging vanwege de corona pandemie had dit ook consequenties voor de PI en het werk van de weekcommissarissen. In eerste instantie is in overleg met de directie ervoor gekozen voorlopig geen bezoeken af te leggen aan de PI. Op 22 mei is een eerste start gemaakt met een bezoek van een weekcommissaris aan de PI, nadat duidelijke afspraken waren gemaakt om het besmettingsgevaar zo veel als mogelijk tegen te gaan. In de voorliggende periode waren er wel enkele malen telefonische contacten geweest tussen een gedetineerde die was geplaatst in de ISO en een weekcommissaris. Dit op initiatief van de gedetineerde. Zodoende bleef in die tijd de mogelijkheid tot contact tussen gedetineerde en de Commissie, bestaan. Feitelijk bezoek aan de PI bestond eruit dat de weekcommissaris in een kamer, op een vaste plek in het gebouw, de gedetineerden, die een klachtformulier of sprekersbriefje hadden ingediend, sprak. De PI wist vooraf welke gedetineerden gesproken zouden worden en zorgde voor logistieke begeleiding van de gedetineerden. Na wat aanloop problemen liep dit al vrij snel soepel, zodat het verdere jaar iedere vrijdagmiddag een dienstdoende weekcommissaris de bemiddelingsgesprekken voerde, meestal voorafgegaan door email contacten met de betreffende afdelingen voor achtergrond informatie. Op deze vrijdagen bezocht de weekcommissaris ook altijd de gedetineerden die ingesloten waren in de ISO.

Het zeer beperkte contact met de afdelingen en de afdelingsmedewerkers, maakte bemiddeling moeilijker en beoordeling van het leefklimaat niet goed mogelijk. Bij de commissie wordt dit als een gemis ervaren maar er is begrip dat het niet anders kan en het wachten is op het moment dat deze pandemie onder controle is en er weer ruimte is om ook de afdelingen te bezoeken.

Volgens het klachtenoverzicht van het secretariaat van de Commissie zijn er in 2020 als resultaat van bemiddeling 47 van de 1377 klachten ingetrokken. In 2019 waren dat nog 131 van de 1190 ingediende klachten. Het aantal intrekkingen door tussenkomst was in 2020 beduidend lager, wat mede veroorzaakt is door COVID-19, omdat er een periode geen bemiddeling heeft plaatsgevonden.

Het totaal aantal ingetrokken klachten bedroeg 345, waarbij vermeld dient te worden dat, naast de bemiddeling door de Commissie, de tussenkomst van het personeel de voornaamste reden is geweest dat klachten werden ingetrokken. In 2019 bedroeg dit overigens nog een totaal van 423 klachten.

In de maandelijkse vergadering van de Commissie is het onderwerp “weekcommissariaten” een vast onderwerp van bespreking. In deze vergadering worden de meest opvallende onderwerpen uit het weekcommissariaat besproken met de directie. Ook de maatregelen rondom COVID-19 binnen de inrichting en de communicatie richting gedetineerden waren onderwerp van gesprek.

5. De rechtsprekende taak

De beklagcommissie had voor 2020 43 beklagzittingen ingepland. Helaas zijn 14 van deze zittingen niet door gegaan wegens de beperkingen die het COVID-19 virus met zich meebracht. Om dezelfde reden zijn enkele beklagzittingen ook enkelvoudig gedaan door één van de beklagvoorzitters.

De beklagcommissie heeft op verschillende dagen in de week zitting. Het secretariaat stelt de zitting samen, verzamelt de relevante stukken voor het dossier en zorgt dat partijen de stukken tijdig voor de zitting ontvangen. Indien er een advocaat bij de klacht betrokken is, wordt deze van tevoren gebeld om in overleg een zittingsdatum vast te stellen. In 2020 waren de advocaten door de beperkingen van het Covid-19 virus voor een groot deel middels een Skypeverbinding aanwezig. Na wat technische startproblemen verliep dit verder soepel. Per klacht wordt 20 minuten uitgetrokken. Deze tijd is nodig voor het horen van partijen, maar ook om te bezien of er - na het raadkameren - mondeling uitspraak kan worden gedaan. Indien er mondelinge uitspraak wordt gedaan, komen partijen na verloop van enige tijd weer binnen om de uitspraak te vernemen. In andere gevallen volgt de uitspraak schriftelijk op een ter zitting aangegeven termijn. Naast de klachten die op zitting worden behandeld, wordt een deel van de klachten buiten zitting afgedaan, omdat deze of eenvoudig of kennelijk van aard zijn. Omdat het in 2020 enige tijd niet mogelijk was om beklagzittingen te houden, zijn er in 2020 daardoor meer klachten dan gebruikelijk buiten zitting afgedaan. De selectie van klachten die daartoe geschikt bevonden werden, is gedaan door één van de beklagvoorzitters.

In 2020 zijn er 1377 klachten binnengekomen, terwijl dat er in 2019 nog 1190 waren. Het aantal klachten is dit jaar toegenomen, wat deels te verklaren is door de getroffen maatregelen in de inrichting vanwege het COVID-19 virus. In deze 1377 klachten zitten ook 104 binnengekomen rogatoire verzoeken (in 2019 waren dit er nog 89).

Opvallend is nog steeds de toename van het aantal advocaten bij de zittingen. In 2020 was er in 317 gevallen sprake van bijstand door een advocaat, terwijl dat in 2019 nog bij 264 klachten het geval was.

Uit de cijfers blijkt dat de meeste klachten in 2020 gingen over:

- informatie/procedure (187 klachten)
- disciplinaire straf (176 klachten)
- contact buitenwereld (bellen) (97 klachten)
- contact buitenwereld (bezoek) (92 klachten)
- dagprogramma, beveiliging en toezicht op maat (DBT) (83 klachten)

Uit de cijfers blijkt dat de meeste klachten in 2019 gingen over:

- informatie/procedure (135 klachten)
- contact buitenwereld (bezoek) (118 klachten)
- disciplinaire straf (108 klachten)
- verzorging (diversen) (95 klachten)
- activiteiten (arbeid) (69 klachten)

De klachten over bezoek en bellen in 2020 zien voornamelijk op de getroffen maatregelen rondom het COVID-19 virus en de nodige storingen met Skype ter vervanging van de reguliere bezoekmomenten gedurende een periode van een aantal maanden.

Voor een overzicht van het aantal klachten per onderwerp en de wijze van afdoening hiervan wordt verwezen naar hoofdstuk 7.

Vermeldenswaardig is dat de beklagvoorzitters tweemaal per jaar een overleg hebben om met elkaar kennis te delen en (praktische) afspraken te maken. Gedurende de eerste lockdown heeft er een extra digitaal overleg plaatsgevonden tussen de beklagvoorzitters om af te stemmen hoe in deze periode met de klachten om moet worden gegaan. De resultaten van dit overleg worden op hoofdlijnen ook met de directie gedeeld.

6. Gedeco

Jarenlang heeft in de PI Krimpen a/d IJssel een goed functionerende Gedetineerdencommissie bestaan. Een adequate voorzitter, vertegenwoordigers van iedere afdeling en een vast aanwezig en aanspreekbaar directielid, zorgden er voor dat er constructief kon worden overlegd. Een lid van de Commissie was regelmatig als waarnemer bij de maandelijkse vergaderingen aanwezig.

In het begin van dit verslagjaar waren er irritaties bij de Gedeco over het feit dat in hun ogen te gemakkelijk afspraken over vergadertijd en vergaderstukken door de directie niet werden nagekomen. Door de directie werd de Gedeco gesplitst in een HvB-Gedeco en een Gevangenis-Gedeco. Dat leek de werksfeer te verbeteren. Echter in september ontstond een conflict over de mogelijkheid van extra kleding-invoer, en met name een vermeende toezegging daar voor.

Dit leidde er toe dat de Gedeco middels een brief het vertrouwen in de directie opzegde. Dit ging gepaard met respectloos gedrag naar de directie en onrust op verschillende afdelingen. De directie heeft vervolgens de Gedeco opgeheven. Om de rust en veiligheid in de PI te herstellen heeft de directie enige leden van de Gedeco gestraft en overgeplaatst.

Aan het einde van dit verslagjaar is een begin gemaakt met het werven van leden voor een nieuwe Gedeco. De hoop bestaat dat in de eerste maanden van 2021 een nieuwe Gedeco voor het eerst bijeen zal kunnen komen.

Vanuit het verleden is een goed functionerende Gedeco belangrijk geweest en de Commissie heeft bij de directie onder de aandacht gebracht dat in een tijd, waarin door de coronapandemie veel vrijheden worden ontnomen, dit belang nog groter is.

7. Bijlagen

- Overzicht klachten per onderwerp
- Totaaloverzicht
- Managementoverzicht

Overzicht klachten per onderwerp:

Onderwerp	2020	2019
Activiteiten (arbeid)	48	69
Activiteiten (diversen)	43	34
Activiteiten (lucht)	39	27
Activiteiten (sport)	15	19
Behandeling	0	0
Bejegening	52	66
Compensatie	3	4
Controle	23	32
Contact buitenwereld (bellen)	97	38
Contact buitenwereld (bezoek)	92	118
Contact buitenwereld (media)	0	0
Contact buitenwereld (post)	25	11
DBT	83	46
Disciplinaire straf	176	108
Eisen verblijfsruimte	30	26
Geweld	1	1
Informatie/procedure	187	135
Nog onbekend	5	6
Ordemaatregel	39	18
Persoonlijke voorwerpen	81	58
Regime	16	13
Rekening-courant/zak- en kleedgeld	32	46
Rogatoir verzoek	104	89
Schadeverhaal	0	0
Selectie/overplaatsing (extern)	15	19
Selectie/overplaatsing (intern)	12	6
Transport	2	4
Verlaten inrichting	16	31
Verzorging (diversen)	72	95
Verzorging (godsdienst/levensovertuiging)	7	8
Verzorging (medisch)	51	52
Verzorging (persoonlijke)	11	11
Totaal	1377	1190

Totaaloverzicht

Inrichting	Doorloop termijnen in dagen												Beslissingen										
	Totaal instroom	Instroom klachten	Instroom grieven	Grief naar klacht	Totaal uitstroom	Uitstroom klachten	Uitstroom grieven	0-10	11-30	31-40	41-50	51-60	> 60	Geground	Ongegrond	Deels ground	Overgedragen	Niet ontvangen	Ingetrokken	Ingetrokken na bemiddeling	Ingetrokken ter zitting	Afdoening na rogatoir verzoek	Grief afgedaan
Krimpen	1377	1377	0	0	1299	1299	0	139	366	168	133	96	397	69	356	15	69	350	279	47	19	95	

Managementoverzicht

2020	begin voorraad	totaal instroom	instroom klacht	instroom grief	grief naar klacht	Uitstroom														eind voorraad
						totaal uitstroom	uitstroom klacht	uitstroom grief	doorloop tijd	gegrond	ongegrond	deels gegrond	overgedragen	niet ontvankeijk	ingetrokken	ingetrokken na bemiddelin	ingetrokken ter zitting	afdoening na rogatoir verzoek	grief afgedaan	
januari	125	80	80	0	0	71	71	0	45	1	12		4	16	26	7		5		134
februari	134	92	92	0	0	78	78	0	42	4	14		4	19	16	6		15		148
maart	148	125	125	0	0	70	70	0	44	8	13		3	16	17	2	1	10		203
1e kwartaal	125	297	297	0	0	219	219	0	44	13	39		11	51	59	15	1	30		203
april	203	98	98	0	0	128	128	0	42	1	27	2	8	60	24	2		4		173
mei	173	118	118	0	0	102	102	0	58	8	29		11	41	12			1		189
juni	189	133	133	0	0	120	120	0	55	8	45		5	16	27	8	5	6		202
2e kwartaal	203	349	349	0	0	350	350	0	52	17	101	2	24	117	63	10	5	11		202
juli	202	117	117	0	0	162	162	0	54	6	56	1	6	44	42	6		1		157
augustus	157	125	125	0	0	97	97	0	52	8	32	1	3	26	18	1	1	7		185
september	185	163	163	0	0	99	99	0	42	4	30		4	19	25	4	2	11		249
3e kwartaal	202	405	405	0	0	358	358	0	49	18	118	2	13	89	85	11	3	19		249
oktober	249	80	80	0	0	140	140	0	43	8	28	5	6	47	32	5	1	8		189
november	189	116	116	0	0	103	103	0	55	4	24	6	9	9	15	6	5	25		202
december	202	130	130	0	0	129	129	0	53	9	46		6	37	25		4	2		203
4e kwartaal	249	326	326	0	0	372	372	0	50	21	98	11	21	93	72	11	10	35		203
Totaal	125	1377	1377	0	0	1299	1299	0	49	69	356	15	69	350	279	47	19	95		203